

čbular

letnik III, glasilo št. 2/2009

Bili smo na obisku:
Milka Kranjc

glasilo

Taristično društvo Lovrenc Raka

DRAGE BRALKE IN SPOŠTOVANI BRALCI Č'BLARJA!

Pomladni meseci nas počasi zapuščajo, narava se je dodobra razbohotila v vsej svoji lepoti in v turističnem društvu Lovrenc Raka smo na pragu poletja za vas pripravili novo številko Č'blarja, ki v vaše domove prinaša nekaj novic o dogajanju na Raki, pa tudi malček nostalgije po dobrih starih časih, ki jih nekateri včasih kar malce pogrešajo, glede na to, da se sedanji vsakodnevni pogovori vrtijo v glavnem okrog svetovne krize in recesije.

Pa kaj bi to, v krajevni skupnosti Raka se to skoraj ne pozna, saj se venomer nekaj dogaja, tako na gospodarskem kot tudi na kulturnem področju.

Obnovitvena dela na naši farni cerkvi se počasi zaključujejo in dominantna stavba na našem območju, na katero smo račani lahko upravičeno ponosni, je dobila novo barvno obleko. »Lovrenc« bo letos še bolj prazničen, saj bo ob farnem žegnanju 9. avgusta tudi blagoslov obnovljene cerkve.

Dela na občinski stavbi na trgu so v polnem teku, društvo vinogradnikov pospešeno ureja okolico in notranjost svojega tipičnega dolenskega hrama za krajevni praznik in Cvičkov večer, OŠ je pripravila zloženko Po poteh kulturne in naravne dediščine Rake, člani turističnega društva smo obnovili okolico sramotilnega kamna oziroma prangerja, društvo upokojencev se pripravlja na selitev v nove prostore, prav tako tudi člani gasilskega društva Smednik. Tudi ostala društva so zelo dejavna in letos smo videli nekaj zares lepih prireditev.

Kot že rečeno, na Raki se vedno nekaj dogaja, vendar pa se bliža tudi čas dopustov in misli nam večkrat uhajajo na morje ali v gore. Hja, kaj pa če bo kriza prehuda? Nič zato, saj star pregovor pravi, da je doma najlepše. Samo čas si moraš vzeti. Zase in za svoje najbližje. Kar pomislite, kako prijetno je pod večer posedeti ob kakšni zidanci ali hramu, s kozarčkom dobrega cvička, ki po zaužitem koščku domačega »špeha« tako prijetno spolzi po grlu, pokramljati z dobrim prijateljem in poslušati žvrgolenje ptic, ki se odpravljajo spat.

In vse to imamo. Tu. Sredi prečudovitih dolenskih gričev. Doma. Vmes pa vzemite še Č'blarja v roke.

Prijetno branje vam želim.

Alojz Kerin, predsednik

Cementni izdelki PRAZNIK
Dobruška vas 50, 8275 Škocjan
Tel: 07 307 77 70, 07 307 77 00
Gsm: 041 654 300, 051 240 258
Fax: 07 307 77 01

Nudimo tlakovce različnih barv in oblik,
travne plošče,
stebričke za vinograde,
stebričke za sadovnjake,
stebričke za ograje in robnike

ITEO Raka d.o.o., Vrh pri Povrčju 7, 8274 Raka
Tel.: 07/ 81 46 580, Fax: 81 46 581
www.iteo-raka.si, e-mail: iteo@siol.net

izgradnja komunalnih projektov • gradnja cest • visoke gradnje • drugo

IZ OSME ŠTEVILKE

- Stran 3:** Naš pogled: Skrb za lepše okolje in Pikapolonica nas popelje
Stran 4: Bili smo na obisku: Milka Kranjc z Rake
Stran 5-6: Dogodki TD Lovrenc Raka
Stran 6-7: Raka kot je morda še ne poznate: Časovna razglednica pošte na Raki
Stran 8: Pošta v »novi podobi«

Turistično društvo Lovrenc Raka

Graf. priprava in tisk: Tiskarna Jordan, Krško, število izvodov: 700, izdajatelj: TD Lovrenc Raka
Kontakt: tdlovrenc@gmail.com • www.tdlovrenc.com • TD Lovrenc Raka, Raka 36a

NAŠ POGLED

SKRB ZA LEPŠE OKOLJE

Skrb za čisto okolje je naša skupna naloga. Čistost okolja je odraz kulture ljudi. Vsak posameznik lahko veliko prispeva k čistejši naravi in prijetnejšemu bivanju v domačem kraju. V družbi Kostak veliko pozornosti namenjamo ohranjanju okolja, zato podpiramo čistilne akcije pobiranja smeti, kot jo je izvedlo Turistično društvo Lovrenc Raka letos spomladi.

Količina odpadkov, ki jih vsak dan postavimo pred vrata, bolj kot vse drugo govori o tem, kako potrato je naše gospodinjstvo. Povprečno gospodinjstvo napolni smetnjak v enem tednu, kar v letu znese približno 5.200 m³ odpadkov. Gore smeti z dneva v dan naraščajo. Proizvodnja ustvarja porabo, zato kupujemo več in pogosteje, dostikrat tudi stvari, ki jih sploh ne potrebujemo ali jih uporabimo samo enkrat in zavržemo. Veliko denarja damo tako za embalažo, ki jo odvržemo v smeti tisti trenutek, ko pridemo domov. Vsak prebivalec Slovenije pridelava v povprečju okoli 418 kg različnih vrst komunalnih odpadkov na leto. Eden od načinov soočenja z nesmiselnimi količinami odpadkov je ustrezen sis-

tem ravnanja z odpadki in ločeno zbiranje odpadkov. Le-to pomembno pripomore k zmanjšanju količine odloženih odpadkov, saj se tako zbrani odpadki ponovno uporabijo. V občini Krško in Kostanjevica na Krki je postavljenih več kot 165 ekoloških otokov, na katerih zbiramo: papir, steklo ter plastiko, na večini lokacij pa tudi sestavljeno embalažo in pločevinke. Za vsako vrsto naštetih odpadkov je postavljena posebna posoda, na kateri je zapisano, kateri odpadki sodijo vanjo. Za lažje razlikovanje so pokrovi posod različnih barv.

»Nasveti za odlaganje ločeno zbranih odpadkov na ekoloških otokih«

- Kartonske škatle in drugo embalažo z veliko prostornino zložimo ali raztrgamo, revijam in prospektom vedno odstranimo zaščitno folijo (posoda z rdečim pokrovom).
- Stekleno embalažo vedno izpraznimo in izplaknemo z vodo, ne pozabimo odstraniti zamaškov ali pokrovcov (posoda z zelenim pokrovom).
- Plastenke je potrebno izprazniti, stisniti ter ponovno zamašiti (posoda z rumenim pokrovom).

- Embalažo od mleka ter sokov (tetrapak) je potrebno izprazniti, zložiti ter ponovno zamašiti. Pločevinke je potrebno izprazniti ter stisniti (posoda z modrim pokrovom).

Vse vrste ločeno zbranih odpadkov lahko občani odložijo tudi na Zbirnem centru Spodnji Stari Grad. Nahaja se v bližini Nuklearne elektrarne Krško, kamor lahko sami pripeljejo manjše količine odpadkov, za večje količine pa je potrebno plačati strošek odlaganja.

Skupaj z vami lahko naredimo več za urejeno in čisto okolje.

komunalno stavbno podjetje, d.d.

Leskovaška cesta 2a, 8270 Krško
tel. / +386 /0/7 4817 200, fax / +386 /0/7 4817 250
e-pošta / kostak@kostak.si, http://www.kostak.si

PIKAPOLONICA NAS POPELJE...

Narava – velika neznanka.

Svojo razgibanost in bogastvo kaže v mehko zaobljenih grčih, skrivnostnih gozdovih, vijugastih potočkih, različnih živalskih in rastlinskih vrstah, v naravnih umetnijah, ki so se pod različnimi vplivi oblikovale skozi stoletja, v zgradbah, ki so jih v davni preteklosti zgradile pridne roke človeka, ko so ljudje bili še odvisni od narave in z njo živeli v sožitju. Narava skriva neokrnjene koticke, ki presenečajo z biotsko raznovrstnostjo. Več jo je, boljše je tudi naše počutje in zdravje.

Tudi naše okolje, kjer se združijo Krško hribovje, Krško polje in vinogradniško-sadjarke gorice, navdihuje z lepoto. Ponuja različne možnosti za druženje, rekreacijo, sprostitve, opazovanje in razmišljanje o povezanosti človeka z naravo, v kateri naj bi bili občutljivi za sonaravno razumevanje življenja in procesov v njej.

Na šoli smo raziskovali dediščino, ki jo je zapustila narava, in dediščino, ki jo je oblikoval in zapustil človek. Na začetku šolskega leta smo si zastavili cilje projekta Po poteh naravne in kulturne dediščine.

Med pomembnejšimi cilji sta bila aktivno delo učencev pri raziskovanju okolja in otvoritev učne poti. Raziskovanje in spoznavanje okolja je potekalo pri vseh predmetih skladno z učnimi načrti in na dnevih dejavnosti (naravoslovni, tehniški, športni dan). Na osnovi bogatih in presenetljivih podatkov smo speljali in uredili kolesarsko pot in pešpot Pikapolonica, kje r bodo lahko posamezniki ali družine spoznavali, opazovali in doživeli bogastvo naravne in kulturne dediščine kraja.

Obe poti ponujata izhodišče za razvoj ekoturizma, ki deluje po principu trajnostnega razvoja in je zelo tenkočuten do okolja. Gibanje

po teh poteh naj bi ljudi ozaveščalo o ohranjenosti narave in njenega bogastva, hkrati bi bila to učilnica v naravi, ki vsakega lahko kaj nauči, tudi o povezavi sedanjosti in preteklosti. Poti sta označeni z znaki pikapolonice, ki nas opozarja na soodvisnost med živimi bitji.

Pot nas popelje mimo visokodebelnih sadovnjakov, ki jih je v našem okolju kar precej. Pogosta obisko-

valka med pticami je sinica, ki vsak dan reši eno drevo. Mogočni hrasti, cer, graden, dob kljubujejo času, saj dosežejo več stoletno starost. Njihova lepota krasi naše kraje, posebno pa Krakovski gozd, ki je največji poplavni nižinski gozd v Sloveniji in v svojih koticah skriva različne zaščitene rastlinske in živalske vrste.

Ob poti nas spremlja voda, neprecenljivi vir življenja. Srečamo žuboreči studenček, ki priteče izpod drevesnih korenin, in potoček, ki še danes zavrti mlinsko kolo in nas popelje v preteklost. Na poti naletimo na številne zgradbe, ki so bile skrbno zgrajene in še danes kljubujejo času. Velikokrat se vprašamo, kako je mogoče, da v vseh letih niso propadle, saj so nekatere stare tudi več stoletij. Delno smo našlo odgovor v izbiri in zaščiti lesa. Presenetila nas je skromnost bivanjskih prostorov in naravna zaščita za ohranjanje energije pozimi in poleti. Med zgradbami smo našli še veliko starih domačij, hramov, kozolcev toplarjev, ki so značilnost Dolenjske. Lastniki starih domačij razmišljajo o obnovi in ohranjanju le teh. V našem okolju je ohranjenih veliko starih sušilnic sadja, kar kaže na to, da so

ljudje pridelke iz sadovnjakov skrbno obrali, jih posušili, ker jim je to bil v dolgih zimski dneh vir energije in zdravja.

Poti bosta razkrili še marsikatero skrivnost. Nanju se bomo podali z razmišljanjem in zavedanjem, da je sobivanje in soodvisnost pomemben dejavnik v ohranjanju ravnovesja med živim in neživim delom naše bivanjske kulture. S tem spoznanjem bomo srečnejši, zadovoljnejši, bolj zdravi, hkrati pa bomo imeli večje možnosti preživetja v času nenehnih naravnih in človekovih sprememb.

Utrinek s pohoda ob otvoritvi pešpoti Pikapolonica, 9. 5. 2009

*Jadranka Kržan in
Marijana Pavlovič (OŠ Raka)*

BILI SMO NA OBISKU

Milka Kranjc z Rake

Gospa Milka Kranjc večino svojega življenja živi in ustvarja na Raki. Rodila se je številni družini, 4. februarja 1935. leta v Starem Gradu. Skoraj štirideset let je bila babica na terenu. Njeno delo je bilo lepo in plemenito, pa tudi naporno in odgovorno, obogateno z veliko znanja in iznajdljivosti. Sama pravi: »Ni lepšega občutka, kot zavest, da sem v knjigo svojega poklica spet vpisala novo življenje.«

Kako to, da ste se odločili za ta poklic?

Obiskovala sem gimnazijo in proti koncu šolanja je bila v tistem času občina tista, ki je povedala, po katerih poklicih se povprašuje. Na gimnaziji so potem poizvedovali in občini predlagali, katera od učenk bi bila najbolj primerna za določen poklic. Izbrala sem tisto možnost, ki je bila na izbiro. Tako sem pristala v babiški šoli. Generacije pred mano so bila za ta poklic primerna le tista mlada dekleta, ki so že enkrat rodila. To pa zato, ker so vsaj nekaj vedele o nosečnosti in porodu. So pa ravno v mojem času pogoje spremenili in dovolili, da lahko to šolo obiskujejo vsa dekleta.

Kako je potekalo šolanje in kdaj ste diplomirali?

Oče porodništva oz. babiške šole je bil prof. doc. dr. Vito Lavrič. Teorijo in nekaj prakse smo pridobile v šoli, preostanek prakse pa smo opravljale v skupinah na vseh oddelkih porodnišnice.

Diplomirala sem 5. junija 1956. Pri diplomi je bil preizkus teoretičnega in praktičnega znanja pred veččlansko komisijo. Oba dela izpita smo opravljali v porodnišnici, v več delih, se pravi, da je trajal več dni. Možni končni oceni sta bili le dve, štiri ali pet, trojke ni bilo. Prof. doc. dr. Vito Lavrič je dejal: »Življenje ni približek, življenje je, ali če življenja ni, je smrt. Živeti ali umreti. Znati ali ne znati.«

Ste takoj po diplomi nastopili delo v Zdravstvenem domu Krško?

Junija 1956 sem diplomirala, 1. julija pa sem že nastopila delo. Zelo sem si želela malo oddiha po diplomi, vendar se mi želja ni uresničila. Potrebovali so kader. Moram pa še povedati, da me je občina štipendirala, zato sem morala izpolniti svoje obveznosti in dolžnosti. Po dveh letih dela sem opravila še strokovni izpit, leta 1965 pa sem opravila še dokvalifikacijo. V ZD Krško sem delala do upokojitve.

Koliko otrok je bilo rojenih na Raki in v okolici v času vašega službovanja?

Glede na podatke, ki jih imam zabeležene, 321 otrok. To pomeni, da sem bila pri vseh teh porodih prisotna. Zanimiv je tudi podatek, da se je v začetku mojega dela v teh krajih rodilo po tri, štiri in tudi pet otrok na mesec, nekaj let pred upokojitvijo pa niti po eden vsak mesec.

Vam je kakšen dogodek, ki se je zgodil v raški okolici, ostal še posebej v spominu?

O, ja, kar nekaj jih je. Ravno na raških tleh sta se rodila deček in deklica z zobkom.

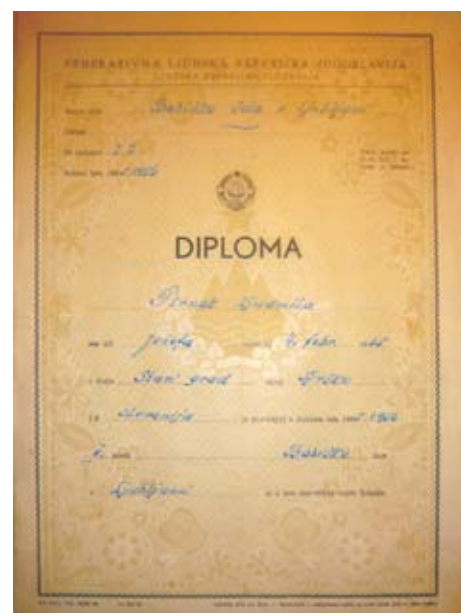
Neki deček je shodil s sedmimi meseci. Vsi trije primeri so izjemni in vsi trije so se rodili doma z mojo pomočjo. Ne poprej ne kasneje nisem česa podobnega doživela. Tudi moj prvi porod, pri katerem sem prisostvovala, se je zgodil v našem kraju.

Kaj bi sporočili zdajšnji generaciji babic?

Sporočila bi jim naslednje: naj polagajo že v zibelko, se pravi, ko je dojenček z materjo še v porodnišnici, zdravo prehrano, oskrbo, nego in dojenje otroka. Nobenemu otroku ne moreš dati večje dote, kot so materine prsi. Tista ljubezen, ki jo prejme novorojeno bitje na materinih prsih, je prava ljubezen. Je sožitje med njo in njenim otročkom. Na tej ljubezni lahko gradiš, ustvarjaš, vzgojiš poštenega in zdravega otroka. Skozi vso nosečnost, skozi ves proces poroda ni večje radosti kot je nasmešek matere, ko po porodu prvič zasliši jokati svojega otroka, kajti ta jok naznanja življenje. V tistem trenutku so pozabljene vse težave in bolečine. To je najlepši dogodek v materinem življenju.

Če bi se lahko še enkrat odločali za poklic, bi izbrali poklic babice?

Če bi imela še enkrat možnost izbire poklica, bi se odločila za vrtnarico. Sadila bi rože. Tudi rožca je lepa, je živo bitje. Moraš jo oskrbovati, hraniti, negovati in ves trud, ki si ga vložil v njo, je nagrajen s čudovitim cvetom. Rodi se tako kot se spočne novo življenje in v tistem trenutku ti pomeni to največjo radost in veselje.

Gospa Milki se lepo zahvaljujeva za prijeten klepet Adelita Cimerman in Franja Selko.

DOGODKI TURISTIČNEGA DRUŠTVA LOVRENC RAKA

Zbor članov TD Lovrenc Raka, dne 16.1.2009.

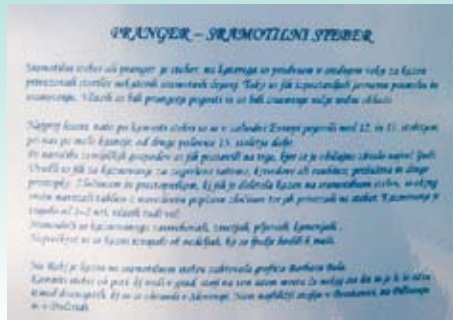
Ob slovenskem kulturnem prazniku smo v farni cerkvi svetega Lovrenca na Raki organizirali koncert Primorskega akademskega zbora Vinko Vodopivec.

28. 3. in 29. 3. 2009 smo na strokovni ekskurziji po Slavoniji in Baranji spoznavali kulinariko in način življenja ter nove pristope načina trženja turističnih destinacij na področju vinarstva ter kulturne in naravne dediščine.

Tradicionalna spomladanska čistilna akcija z namenom čiščenja črnih odlagališč in osveščanja ljudi glede ohranjanja čistega okolja je več kot dobro uspela, saj smo napolnili pet velikih zabojnikov odpadkov. Udeleženci smo po vsej KS Raka zbrali čez 30 m3 odpadkov.

V sklopu projekta MOJA DEŽELA LEPA IN GOSTOLJUBNA smo člani TD očistili okolico sramotilnega kamna, položili robnike in tlakovali pot ter namestili informacijsko tablico. Izdelali pa smo tudi štiri klopi in jih postavili na izbrana mesta ob raški učni poti.

RAKA KOT JE MORDA ŠE NE POZNATE ČASOVNA RAZGLEDNICA POŠTE NA RAKI

Na razglednico domačega kraja nalepim znamko in jo pošljem prijatelju, znancu ali sorodniku, ob tem pa me ponavadi sploh ne zanima, kdaj in kje se je vse skupaj začelo...

Spomin na to dejavnost na Raki so mi osvežili nekateri najstarejši krajan. Spominjam se pripovedi mojih staršev in moje sošolke Minke, poštarjeve hčerke. Največ dogodkov o delovanju pošte na Raki pa mi je predstavil domačin Tone Gabrič, ki ga beseda pošta spominja na mamo in očeta, oba brata, na dom in domače ognjišče pa tudi na najtežje trenutke med vojno in po njej ...

Za sprejemanje in oddajanje poštinih pošiljk je bil v 19. stoletju nujno potreben urejen in varen prostor ter sposobni ljudje, ki so to delo vestno in odgovorno opravljali.

V 19. in 20. stoletju je imela prva Pošta svoje prostore v sedanji hiši Jožeta in Kristine Novak, sedaj Raka št. 27. V njej je živel organist Franc Malenšek, ki je bil na Raki tudi prvi učitelj. Nato je od 1832. leta redno učiteljeval Alojz Malenšek, Franc Malenšek pa je po pripovedovanju najstarejših krajanov nato dolgo vodil prvo Pošto na Raki.

Lova pismonoša Kociper, na sredini poštna upravnica Marija Gabrič, za njo pa njen naslednik Tone Gabrič.

Okrog leta 1925 je prišla iz Pošte Koprivnica na Rako poštna upravnica in mentorica ga. Marija Gabrič. Z možem Ivanom - Žandljem Gabričem sta prevzela delo na Pošti, ki je imela tedaj svoje prostore od 1930. do 1935. leta v Božičevi hiši, sedaj Raka 50, v kateri je poleg pošte živila še vsa Božičeva družina.

Mlada Gabričeva družina je živela v stavbi, kjer je bila kasneje kašča, poleg nje pa so počasi gradili nov dom. Hiša je bila zgrajena 1935. leta.

Naslednje leto je v novi Gabričevi hiši dobila Pošta Raka, za opravljanje svoje dejavnosti, že svoj tretji prostor. Žandelj je s svojim zapravljičkom in z dvema lipancema poskrbel za prevoz poštinih pošiljk z železniške postaje Krško. Ker drugega prevoza na Raki ni bilo, je prevažal poleg pošte tudi ljudi. Zanj se je dan začel že zelo zgodaj, saj je moral doma najprej nahraniti vso živino, potem pa je odhajal na pot, včasih tudi dvakrat na dan. Poštna upravnica Marija je imela ogromno dela. Poskrbeti je morala za dostavo pisem in paketov, ki sta jih raznašala pismonoša Alojz Žabkar z Mikot in Žandljev brat, Pepi Gabrič z Rake, ki je bil tudi po osvoboditvi še nekaj časa pismonoša. Najdlje je bil na Gabričevi Pošti pismonoša Anton Kociper. Marija je mnogim krajanom pomagala pisati pisma in naslove ter delala in sprejemala pakete. Največ časa je porabila za pisanje položnic in nakaznic. Ljudje so jo zelo spoštovali, saj ni nikoli nikomur odrekla pomoči, čeprav so jo za notranjimi poštinih vrati čakali trije sinovi, da bi jim mama pripravila kaj toplega za pod zob.

Za hiter prenos sporočil so tedaj na pošti uporabljali Morsejev aparat. Največ so z njim komunicirali s pošto v Krškem. Leta 1938 so na pošti dobili telefon. Po 2. svetovni vojni so imeli poleg pošte na Raki telefone še Postaja

Gabričeva hiša na Raki št. 53, kjer je bila 43 let Pošta.

Ljudske milice, Krajevni urad, cestar Šoln, šola in trgovine. V času okupacije so jeseni 1941. leta Nemci izgnali prebivalce Rake v delovna taborišča v Nemčijo ali pa so bili pregnani s svojih domov. 23 družin je moralo po navodilu okupatorja ostati v kraju. Med njimi je ostala tudi poštarjeva družina. Izgancem je bila gospa Gabričeva edina vez z domačim krajem. Tu so ostali tudi znanci, s katerimi so si dopisovali. Mnogi so iskali svoje sorodnike, sosedo, prijatelje ... Upravnica Marija je imela zvezek, v katerega je zapisovala naslove domačinov, s katerimi si je dopisovala. V njeni beležki, ki jo je vodila, najdemo naslove 21-ih „lagrov“, kjer so živeli do aprila 1942 naši izganci. Ljudje so nenehno iskali zveze z domačimi, zanimalo jih je, kako je doma, kaj je z njihovo zemljo. Na raški pošti sta Marija Gabrič in domačinka Ruža Žužek, nekdanja poštarica, med okupacijo vsako nedeljo urejali pošto izgancem, odpisovali in sporočali novice. Mnogim je gospa Marija pošiljala

tudi pakete, v njih pa stvari, za katere so jo izgnanci prosili, npr. hrano in blago za šivanje oblačil pa tudi manjše vsote denarja.

15. aprila 1942 so začeli nacisti dodatno izseljevati in zapirati slovenske izobražence. Med ogroženimi družinami je bila tudi družina poštne upravnice Marije. Njeni trije sinovi so že zvečer, preden so ponjo in njenega moža naslednje jutro prišli Nemci, peš pobegnili proti Kozjem. Najmlajši, takrat sedemletni Tonček, se še danes vidno ganjen spominja strašnih noči in naporne poti, pa pretresljivega maminega slovesa od domačije in pošte na Raki. Gabričeva je iz Kozjega še vedno ohranjala stik z domačimi izseljenci.

Na raški Pošti pa so vse do osvoboditve delali Hitlerjevi priseljenci Kočevarji, pismonoša pa je bil domačin Potecin s Sel.

Maja 1945. leta se je s Kozjanskega v svoj dom na Raki vrnila Gabričeva družina. Marija je z možem Žandljem takoj začela opravljati delo na pošti. 23. maja 1945 je prišel na pošto delegat z Ministrstva za P.T.T. takratne države Jugoslavije z delovnimi navodili, hkrati pa je potrdil tov. Marijo Gabrič za upravnico Pošte na Raki, ki je poskrbela za 32 vasi z okrog 2550 prebivalci. Z delom je bilo težko začeti, saj je bilo veliko uničenega. Marijin mož Žandelj je imel težave s prevozom pošiljk, a si je kmalu priskrbel voz in konja ter še nekaj časa skrbel za prevoze. Spet so se začela zgodnja prebujanja.

Po vojni je bil pri Gabričevih v hlevu tudi osliček Mali, ki je bil s svojim jutranjim: "Ia, ia, ia, ..." prava budilka za bližnje Račane in poštne prevoznika, ki je odhajal po pošto na Smednik, včasih tudi v Krško in jo tudi odpeljal do Sevnice. Ker je postajalo njegovo jutranje prebujanje za domače in bližnjo okolico malo nadelžno, so se Gabričevi odločili, da bodo Malija oddali drugemu gospodarju. A pri hiši je ostala še ena ljubljenska. To je bila izredno skrbna poštna čuvajka Čukica, ki edina ni napadala pismonoš. Ker se je ta zelo rada potepala, je morala biti Pošta še drugače zavarovana. Vsa okna na hiši, od poštnih prostorov, kleti, stanovanjskih prostorov v nadstropju in na podstrešju, so bila zavarovana z železnimi križi. Notranja vrata so bila kovinska. Zvečer so zaprli veliko okno in zunanja vrata še s kovinskim rolojem. Toda nikoli ni nihče nepovabljen stopil v prostor, čeprav je nekoč Marijin sin Tonček opazil našagan kovinski križ na kletnem oknu. V sedanjih Gabričevi dnevni sobi, kjer je bila nekoč Pošta, visi na steni Tončkov dragocen spomin na pošto. To je originalna tabla, ki je visela nad vhodnimi vrati in označevala Pošto.

Največ napornega dela je bilo več let po vojni, ko je prihajalo ogromno paketov iz Amerike pa vojaških paketov iz JLA od vojakov, ki so služili vojaški rok po Jugoslaviji. Carina je

bila po vojni na Pošti. Vse prispele pakete iz Amerike je odpirala komisija v prisotnosti prejemnika, poštne upravnice in člana komisije iz KLO-ja (Krajevni ljudski odbor). V njih je bila največkrat hrana in obleke. Včasih so bili paketi uničeni, raztrgani, hrana pa vsa pomešana.

Od doma so raškim fantom v vojsko in možem, ki so bili na orožnih vajah, starši in žene pošiljali v paketih hrano in drobne domače dragocenosti. Veliko paketov je zanje spakirala prav ga. Gabričeva. Pakete je bilo potrebno pečatiti. Ker Pošta ni imela svojega dragocenega pečatnika, ji ga je posodil raški trgovec Janko Maurer.

Vse te številne pakete je občasno še prevažal Žandelj Gabrič z vozom v Krško in nazaj, celo dvakrat dnevno. Kasneje so vozili pošto že s tovornjakom iz Krškega skozi Rako do Sevnice. Tedaj je pošta že potovala z avtobusom iz Krškega proti Novemu mestu in nazaj. Pismonoše z Rake so pošto sprejemali in oddajali na avtobus na Smedniku. Nosili so jo peš. Kasneje so jo vozili z lepim, zelenim in opazno velikim poštnim kolesom. Včasih je bilo tako naloženo, da se pismonoše sploh ni videlo na kolesu. S kolesom „Peter Pikel ‘ma bicikl, nove znamke Partizan“ je prevozil največ pošte pismonoša Kociper, nekaj manj pa Jurman in Franc Božič, ki sta bila tudi zelo dolgo raška pismonoša.

Na pošti so delali od ponedeljka do sobote, po ves dan, z opoldanskim odmorom, včasih tudi pozno v noč. Vmes so razdelili pošto, nato pa sta odšla poštarja na teren. Zvečer je delala upravnica obračun. Denarja je bilo bolj malo, a kljub temu so ga vsak dan odposlali naprej. Pošta je bila odprta tudi v nedeljo po dve uri, ko so na Cvingerju delili pošto. Tam je bila višja stopnica, kamor je stopil pismonoša in glasno klical naslovnike pošiljk.

1953. leta se je ga. Marija Gabrič upokojila. Zadnja leta je na pošti ob njej že delal njen najmlajši sin Tonček, ki mu je bila kot mnogim drugim po sosednjih poštah tudi mentorica. Pismonoše so pošto tedaj že raznašali s kolesi. Ko je nekoč službeno prišel na pošto inšpektor, ga je moral zvečer odpeljati v Krško s poštnim kolesom na železniško postajo sam poštni upravnik Tonček. Preden sta prišla v Krško, sta na slabi cesti tudi padla, a mu tega ni zameril. V času Tončkovega vodenja je pošta dobila telefonsko govorilnico. Tonček jo je tako izpopolnil, da je v njej zasvetila luč, takoj ko si stopil vanjo. Delo je postajalo vedno bolj odgovorno in Tone se je odločil za nadaljnji študij. Vmes ga je zopet nadomeščala upokojena mama, ker niso dobili drugega namestnika.

Okrog leta 1960 je Tone Gabrič odšel z Rake, na njegovo mesto pa je s Pošte Bučka prišla za naslednjo upravnico Milka Bambič.

Pošta je bila v Gabričevi hiši vse do 1979. leta, ko se je le-ta preselila v spodnje prostore Krajevnega urada na Raki. Iz prejšnje pošte se je z upravnico Milko preselil tudi pismonoša Francelj. Pridružil se mu je še mlajši pismonoša Janez Bakšič. Oba sta zamenjala poštni kolesi za motorje in vaški psi jih skoraj niso več dohiteli. Čeprav sta bila že modernizirana, je bilo tudi njuno delo zelo naporno. Ceste so bile slabe, najtežje pa je bilo raznašati pošto po dežju in snegu, ker nista imela dobre zaščitne obleke. V svojih poštnih torbah sta prenašala tudi denar, ki ga je bilo največ okrog 1. v mesecu. Dobri ljudje so ju včasih tudi nahranili, saj ni bilo časa za prehranjevanje, dokler je bila poštna torba polna pošiljk.

Ivan Žandelj Gabrič z lipincema in zapravljičkom za prevoz poštnih pošiljk

Tudi upravnica Milka bi nam lahko povedala, kako velike količine denarja je vsak dan preštela, saj so ji ga iz obeh trgovin na Raki, vsak dan med 13. in 14. uro, prinašali po polne vreče. Takrat so imeli dinarje. Tudi druga plačila so s položnicami večinoma opravili na pošti. Enkrat so bili tudi oropani. Za razliko od prejšnjih pismonoš pa so ti imeli v svojih torbah že časopise in revije, na katere smo bili naročeni krajani. Krajani so tudi že veliko varčevali na poštni hranilnici.

Leto 2000 je bilo za nekatere lokale na Raki prelomno leto. Večina njih se je iz hiš na trgu preselilo na novo lokacijo, v večnamenski objekt na Rupah. Med njimi se je selila tudi Pošta. To je že njena peta lokacija. S pošto nadaljuje svojo poklicno pot pismonoša Janez, ki pravi, da bo kmalu oddal zadnjo pošiljko in se poslovil od mladega vodstva in svojih sodelavcev, od prijazne in delovne generacije, s prikupno trgovsko ponudbo, z računalniki in mobilnimi telefoni, ki so dokončno izpodrinili potrebo po telefonski govorilnici.

Justina Molan

POŠTA V »NOVI PODOBI«

Klasične pošte danes v bistvu ni več - take pošte, kjer bi lahko samo plačali položnico, kupili znamko, poslali pismo ali paket. Povečana konkurenca med pošto in vse bolj naraščajočo sodobno elektronsko, komunikacijsko dejavnostjo, nas je namreč prisilila k spremembam, k uvajanju novih storitev, še večji kakovosti, k trgovski dejavnosti, skratka k drugačnosti.

Naj navedem nekaj novejših storitev, ki jih lahko opravite pri nas: **Hitra pošta po Sloveniji**, ki omogoča sprejem dostave pošiljk še isti dan, **Telegrami** z dodatki za različne priložnosti, kjer lahko poleg sporočila pošljete penino, čokolado, šopek cvetja, darilni bon, kozmetiko, igrače, sveče itd., nadalje smo podaljšana roka Poštne banke Slovenije, za katero opravljamo vse **bančne storitve in storitve ostalih poslovnih bank**, v ponudbi imamo **Osebnostno znamko**, se pravi svojo znamko, na kateri lahko vsak posameznik ali podjetje obeleži posebne trenutke, nepozabne dogodke z izbiro lastnega motiva. Za celovito zagotavljanje potreb naših strank ponujamo pester izbor raznolikih **prodajnega blaga**, od pisarniškega, šolskega in otroškega programa, daril; prodajamo časopise in revije, knjige, torbe in ne nazadnje srečke in optične igre na srečo. O naši pestri in raznoliki ponudbi se lahko seznanite v Prodajnem katalogu, ki vam ga vsak mesec pošljemo na domači naslov.

To pa še ni vse, zgoraj naštetih storitev in prodajno blago lahko naročite pri svojem pismonoši, ki vam bo z veseljem opravil storitev in prinesel zeleno blago na dom.

Pošte imajo danes »novo podobo« in našim strankam ponujamo mnogo več.

To verjetno krajani in uporabniki naših storitev na pošti 8274 Raka opazite že ob vstopu v pošto. Lepo smo uredili zunanje in notranje prostore pošte. Upravnica Edita Povhe skrbi za nemoteno poslovanje pošte, za kvalitetno izvajanje storitev in za zadovoljstvo naših strank kot tudi zaposlenih. Vodilo vseh zaposlenih na pošti Raka je biti dostopen, komunikativen, prijazen in ustrežljiv.

Nihče ne ostane ravnodušen ob pogledu na človeka, ki ima usta do ušes, od katerega seva dobra volja, veselje do življenja in pripravljenosti priskočiti na pomoč.

POŠTA · PBS.	
DELOVNI ČAS	
PON., TOR., ČET, PET.	08.00 - 09.30 10.00 - 14.00
SREDA	08.00 - 11.00 14.00 - 17.00
SOBOTA	08.00 - 11.00
NEDELJA IN PRAZNIKI ZAPRTO	

Prijazno vabljeni na Vašo pošto.
Cvetko Sršen, direktor Pošte, PE Novo mesto

POVABIMO VAS...

...TD Lovrenc Raka vas vabi ob dnevu državnosti, v četrtek 25. 6. 2009, s pričetkom ob 7.00 uri zjutraj, na tradicionalno prireditve NA PRGU POLETJA, s pestrim programom in gosti, kjer bo potekala ročna košnja Cavsarja za domom gasilcev na Raki. Pri prireditvi sodelujejo: Društvo upokojencev Raka, Aktiv kmečkih žena Raka, Etnološko društvo Raka in Društvo vinogradnikov Raka.

...V okviru praznika Krajevne skupnosti Raka bomo člani TD Lovrenc tudi letos izpeljali natečaj ocenjevanja domačij za kategorijo umestitev vrta in okolice doma v prostor. **Predvideno ocenjevanje bo potekalo v prvi polovici julija. Kandidati se lahko prijavite do konca junija na spletni naslov td.lovrenc@gmail.com, ali po pošti na naslov TD Lovrenc Raka, Raka 36 a, 8274 Raka. Razglasitev bo potekala na osrednji prireditvi praznika KS Raka, nagrajenca pa čaka privlačna nagrada.**